

Проблеми оцінки конкурентоспроможності регіону

А.І.Фаріон, аспірант КНЕУ

Тернопільський національний економічний університет

46020 Україна, м.Тернопіль, Львівська, 11

Розвиток економіки в ринкових умовах господарювання об'єктивно пов'язаний із загостренням конкуренції між суб'єктами господарювання на всіх рівнях – від окремих підприємств і виробництв до галузей і крупних народногосподарських регіонів. І якщо теорія конкуренції стосовно виробничих структур станом на даний час розроблена досить детально, то щодо адміністративно-територіальних утворень тут залишається багато дискусійних питань.

Як найбільш часто вживаним є розуміння конкурентоспроможності як здатності країни чи фірми продукувати товари і послуги вищої якості або за більш низькими цінами. Стосовно окремих фірм і галузей матеріального виробництва наведена постановка проблеми не викликає заперечень. Однак трактування конкурентоздатності окремих регіонів як узагальненої характеристики становища його товаровиробників на світовому і вітчизняному ринку видається достатньо сумнівним. Безперечно, слід погодитись із тими дослідниками, які конкурентоспроможність регіону розуміють не так з позицій наявності якогось певного товару, що користується попитом на світовому ринку, а насамперед з позицій забезпечення сталого розвитку територіального утворення, забезпечення його життєдіяльності. Станом на даний час ні в кого не викликає заперечень, що основними критеріями розвитку регіонів є насамперед рівень задоволення всього комплексу потреб населення, яке проживає на його території – соціальних, культурних, побутових, духовних і звичайно, економічних, однак здебільшого економічні проблеми не є основними, вони швидше відіграють допоміжну, обслуговуючу роль як засіб реалізації досягнення всіх інших. Більше того, практика свідчить, що наявність навіть достатньо сильних в економічному плані конкурентоздатних підприємств ще не дає підстав для твердження щодо конкурентоздатності регіону і позитивного розв'язання його соціально-економічних проблем в

повному обсязі.

При цьому в ранг головних відносяться якісні характеристики населення, і не стільки з позицій фіксації основних параметрів на даний момент часу, як з точки зору позитивних тенденцій його розвитку, зокрема освітньо-кваліфікаційні характеристики, активність, ініціативність, здатність до підприємницької діяльності тощо. Сказане особливо актуальне в світлі глобальних процесів економічного розвитку, заміни епохи індустріальної економіки епохою сервісної економіки, коли на перше місце в ресурсах економічного зростання виходить людський капітал, його інтелектуальна складова. При цьому значно зростає роль і значення територіальних органів управління як вагомого чинника формування інфраструктурної складової забезпечення активізації підприємницької діяльності, забезпечення інноваційної направленості економічних процесів.

Категорія «конкурентоспроможність» з позицій адміністративно-територіальних утворень є поняттям більш складним і системним, ніж з боку мікроекономічних утворень, оскільки тут інтегруються показники не лише можливості просування товарів на ринок, але й політико-праві, економічні, соціокультурні та ресурсно-інфраструктурні чинники розвитку регіону. Конкурентоспроможними в сучасних умовах можуть бути лише ті регіони, де досягається узгодженість ресурсних можливостей з адекватним інституційним середовищем.